

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 18

Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: Vikedal

Emne: Juletre og julehalm

Bygdelag: - " -

Oppskr. av: Liva Solheim

Gard:

(adresse): Vikedal, Ryf.

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *Noko*

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Nest etter Knut Lillemo

SVAR

1. Juletreet er alminnelig i vår bygd.
2. En brukte det for første gang for ca. 65 år siden.
3. En hadde juletre på festa for barn litt senere - for ca. 55-60 år siden.
4. Somme pyntet gjerne stuen med grankvisler og lyttebarlauw, men det var ikke alminnelig brukt.
5. Nå er det vanlig å pynte i stuen med gran, furu, kristtorn, papirpynt o. l. selv om en har juletre.
6. Dei fleste har eit stort juletre, sertlig der det er barn, dei vil helst ha det så stort at det rekker under taket. Noin har bare et lite tre, som står på et bord.
7. Juletreet blir pyntet med mange lys og flagg; dessuten med glitter,

bomull, blanke kuler, hjemmelagde koger og annen papirpynt.

8. Det er helst de voksne som pynter treet, men barna får oftest hjelpe til.

9. Treet står fritt på golvet eller på et bord.

10. Lysene blir tændt julaften og gjerne flere kvelder i juleen.

11. Julaften og når en har julegjestebud går en rundt treet og synger julesalmer og sanger. Mest brukte er: Jeg er så glad hver julekveld, Og ul med din glede, Deilig er den himmel blå, Glade jul, Deilig er jorden, No koma Guds englar, Kling no klokka, Her kommer dine arme små, Et barn er født, Det kimer nu, Kimer i klokker, Jeg synger julekvad, Du grønne, glitrende tre.

12. Juletreet blir som oftest stående til trekkendedagen - og gjerne lenger også.

13. Før var det alminnelig at barna fikk å høste juletreet for det skulle kastes ut, men da hengte en en på det epler, appelsiner o.l., og fylte korgene med nøtter, rosiner, fiken og kjeks, og dette fikk så barna dele. Det kastes å høste treet. Nå er det slutt med det.

14. Her nyttes bare furu og gran til

2.
juletre. (Kanskje en pen inner også.
av og til).

15. En kjenner ikke til at det er blitt
lagt juletre.

16. En kjenner heller ikke til at det
ble satt opp et tre utenfor huset om
julekvelden.

1. En husker at det ble lagt halm
på golvet julekvelden.

2. Halmen ble ikke bundet i vunder.

3. Den ble brudd utover golvet.

4. En skulle sove i halmen julematten,
og en brende lys hele natten for å
verne seg mot de vonde makter.
Ellers er det lite en vet om det nå
her hos oss.

4467

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 18 (18)

Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Vikedal

Emne: Juletre og julekalam

Bygdelag: - - -

Oppskr. av: Liva Solheim

Gard:

(adresse): Vikedal

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *Noko*

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Knud Lillemo, Vikedal (93 år)

SVAR

1. Juletreet er alminnelig i vår bygd.
2. Det kom i bruk for 65-70 år siden.
3. En hadde det først i hjemmet, men begynte snart å bruke det på søndags- skolefester. Nå har en det på mange foreringfester.
4. Både når en har juletre og ikke, bruker en å pynte opp med grønt, helst med gran og kristtorn. Det plasseres gjerne over døren eller vinduer og lamper, samt i vaser - og som borddekorasjoner.
5. Der det er barn er helst juletreet stort, nesten til taket. Er det bare voksne, er det gjerne et lite tre som står på et bord.
6. Det pyntes med mange lys - og lange rekker små flagg, glitter og bomull og blanke kuler. Mange har også kjeder av glanspapir i mange farger, og korgar av

glanspapir.

8. Det er helst de voksne som pynter det, men somme lar også barna være med.

9. Er det stort står det fitt på golvet. Er det lite, står det på et bord.

10. En sender det juleaften etter helgen er ringt inn. Senere også andre kvelder som juledag, nyttårsdag.

11. En går rundt treet og synger julesanger. Mest brukl er: Jeg er så glad, Glade jul, Og jul med den glede, Deilig er jorden, No koma Guds englar, Deilig er den himmel blå, Jeg synger julekop, Kimer i klokken, Kling nok klokka, Det kimer nu til julefest, Så grønne, glitrende tre.

12. Juletreet blir stående til trekkendagen og gjerne lenger.

13. Barna får gjerne høre juletreet.

14. Det er helst furu og gran som brukes til juletre - kanskje mest furu.

15. Kjenner ikke til at en laget juletre.

16. Heller ikke at en satte et tre utenfor huset.

17. Gamle folk hører enda at det blei lagt kalen på golvet juleaften.

(2) 18. En breidde kalmen utover, den
3 var ikke brukt i vordler.

4 En skulle sove i kalmen julenatten
for å verne seg mot onde makter.
En brende også lys hele natten.

Blank lined paper with horizontal blue lines and a vertical blue margin line on the left side.